

Beslut

Rektorn vid
John Bauergymnasiet i Karlskrona

Friskolan Galären i Karlskrona AB

2010-12-06
1 (8)
Dnr 40–2010:1148

Kvalitetsgranskning av betygssättning i John Bauergymnasiet i Karlskrona

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen i historia A, kemi A och svenska B på John Bauergymnasiet i Karlskrona.

Skolinspektionens sammanfattande bedömning är att lärare i historia A och svenska B ger eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier samt ställer kunskapskrav som överensstämmer med betygskriterierna för de olika betygsnivåerna. Men i kemi A ges inte elever tillräckliga möjligheter att visa prov på laborativ förmåga och de kunskapskrav som ställs stämmer inte överens med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Vid betygssättningen värderar lärarna i historia A, kemi A och svenska B olika underlag på ett likvärdigt, allsidigt och sakligt sätt och enligt Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

Ansvar för betygssättning

Läraren är den som sätter betyget på avslutad kurs. Läraren kan diskutera med andra lärare, men den lärare som ansvarar för undervisningen vid betygssättningsstillfället är också den som ska sätta betyget. Betygssättning är myndighetsutövning och har rättsverkningar för den enskilda eleven.

Rektor har ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det innebär att rektor ansvarar för att lärare har, eller genom kompetensutveckling får, erforderliga kunskaper om kursplaner, betygskriterier och övriga författningar och föreskrifter för att kunna sätta betyg på ett rättssäkert och likvärdigt sätt.

Huvudmannen har ett övergripande ansvar för verksamheten. Huvudmannen ansvarar för att rektor och lärare har nödvändiga kunskaper och insikter i de föreskrifter som gäller, och att dessa tillämpas.

Skolinspektionen bedömer att:

- vid betygssättningen i kemi A tillämpas inte kursplanens mål och betygskriterier fullt ut (2 kap. 9 § förordning om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 4 § gymnasieförordningen och 9 kap. 8 § 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- vid betygssättningen i kemi A tillämpas inte kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna fullt ut. (2 kap. 9 § förordning om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 4 § gymnasieförordningen och 9 kap. 8 § 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).

Friskolan Galären i Karlskrona AB ska senast den 6 juni 2010 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits inom ovanstående områden. Mer information ges nedan, under rubriken *uppföljning*.

I motiveringen till beslutet anges även de styrkor i verksamheten som iakttagits.

Skolinspektionens granskning av betygssättningen i John Bauergymnasiet i Karlskrona**Bakgrund**

Skolinspektionen genomför under hösten 2010 en kvalitetsgranskning av betygssättningen i trettiofyra gymnasieskolor. Granskningen av John Bauergymnasiet i Karlskrona ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättningen i gymnasieskolan II".

Projektet är ett fortsättningsprojekt och utgår till delar från det föregående projektet "Betygssättning i gymnasieskolan" som granskade om betygssättningen på trettio skolor motsvarade målen i kursplanerna och vilka system skolorna hade för en likvärdig betygssättning.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Syfte

Projektets syfte är att granska om rätt betyg sätts i gymnasieskolan. Projektet granskar förutsättningarna för detta genom att studera vilka underlag lärare använder för att bedöma och betygssätta elevernas kunskaper i relation till

kursplanernas mål och betygskriterier samt om lärare sammanfattar och värderar olika underlag systematiskt i betygssättningen.

Fokus för denna granskning är betygssättningen i kurserna historia A, kemi A och svenska B. Kvalitetsgranskningen tar sin utgångspunkt i två övergripande frågeställningar, 1.) *är uppgifter/aktiviteter¹ som lärare använder i undervisningen och som ger underlag för bedömning av elevernas kunskaper relaterade till kursplanernas mål och betygskriterier?* och 2.) *sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt² vid betygssättningen?*

Tillvägagångssätt

De brister Skolinspektionen identifierar avseende de granskade aspekterna kommuniceras till de granskade skolorna. Men även goda exempel belyses genom att granskningen uppmärksammar gymnasieskolor som bättre än andra lyckas genomföra betygssättningen på ett ändamålsenligt sätt.

De metoder och material som utgör underlaget till beslutet är dokumentanalyser och intervjuer med skolledning, lärare och elever. Dokumenten utgörs av underlag för bedömningar från John Bauergymnasiet i Karlskrona som ett urval av lärare i de aktuella kurserna använt i betygssättningen och som skickats in till Skolinspektionen inför besöket. Skolinspektionen besökte John Bauergymnasiet i Karlskrona den 21 t.o.m. 22 september 2010.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag (SFS 1985:1100) ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens granskning.

Den juridiska grunden för Skolinspektionens bedömningar av betygssättningen i John Bauergymnasiet i Karlskrona utgörs av: 1 kap. 2 § 1985 års skollag, 9 kap. 8 § 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010, 7 kap. 4 § gymnasieförordningen (SFS 1992:394), 2 kap. 9 § förordningen (SFS 1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (SKOLFS 1994:2), nedan kallad Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:134) om tillämp-

¹ Med uppgifter/aktiviteter menas de moment som elever genomför för att visa sina kunskaper inom ramen för de kurser de läser. Det kan exempelvis vara prov, muntliga uppgifter, litteraturredovisningar eller egna arbeten som genomförs med mer eller mindre lärarhjälp enskilt eller i grupp.

² Med systematiskt menas att sammanvägningen inte är slumpvis eller varierar mellan elever. Sammanvägningen görs likadant för alla elever, dvs. på ett likvärdigt sätt. Sammanvägningen överensstämmer dessutom med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

ningen av betygskriterier i gymnasieskolan och de delar av kursplanerna för historia A, kemi A och svenska B som rör betygsättning.

Företrädare för skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Beskrivning av skolan

John Bauergymnasiet i Karlskrona ligger i centrala Karlskrona. Huvudman för skolan är Friskolan Galären i Karlskrona AB i Karlskrona kommun med organisationsnummer 556551-2273. Verksamheten vid John Bauergymnasiet i Karlskrona startade läsåret 2002/2003 då som Gymnasieskolan Galären. Skolan har för närvarande 78 elever på motsvarande naturvetenskapliga programmet och samhällsprogrammet. Skolledningen består av en rektor. I samband med besöket för kvalitetsgranskning genomfördes också Skolinspektionen regelbunden tillsyn för skolan se diarienummer 44-2009:1621. John Bauergymnasiet i Karlskrona följer Lpf 94.

Motivering till beslutet**Lärares underlag för bedömning och betygssättning**

Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras som betygskriterier. Dessa mål och betygskriterier ska ligga till grund för elevernas betyg. Se vidare i bilagan. Under det här frågeområdet har tre aspekter granskats: 1.) ger de uppgifter/aktiviteter som elever förväntas genomföra under kursen och som ligger till grund för bedömning och betygssättning elever möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier, 2.) ställer lärare krav som helt saknar stöd i kursplanens mål och betygskriterier och 3.) överensstämmer de kunskapskrav som lärare ställer för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna.

Ges eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier?

Skolinspektionen bedömer att vid betygssättningen i kemi A tillämpas inte kursplanens mål och betygskriterier fullt ut. Eleverna har inte getts tillräckliga möjligheter att visa prov på laborativ förmåga. I historia A och svenska B har eleverna getts möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier.

Dokumentanalyser och intervjuer med lärare och elever visar att eleverna i historia A och svenska B getts möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som uttrycks i respektive kursplans mål och betygskriterier. I historia A har elever i olika prov och uppgifter fått visa förmåga att använda epokbegrepp, ge bakgrund och sammanhang, klarlägga förutsättningar och drivkrafter samt göra jämförelser mellan företeelser då och nu. Elever har också genomfört arbetsuppgifter som visar förmåga att utgå från och förhålla sig till källor. Elever i svenska B har bland annat getts möjligheter att redovisa kunskaper om språk och språkhistoria, sammanställa material, förmedla tankar, utreda och argumentera muntligt och skriftligt, arbeta med texter, författare och idéströmningar samt diskutera, reflektera kring och analysera innehåll, gestalter och bärande tankar. I kemi A visar inskickade prov att elever har getts möjlighet att visa kunskaper om bland annat grundämnen, kemiska föreningar, reaktioner, stökiometriska beräkningar, syror, baser och pH. Elever har också utifrån handledning genomfört flera laborationer. Emellertid har inte elever getts möjlighet att medverka vid val av metoder och utformning av laborationerna. Se även beskrivning under frågan "Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?"

Ställs andra krav för betyg som inte framgår av kursplanens mål och betygskriterier?

Skolinspektionen bedömer att vid betygssättning i historia A, kemi A och svenska B ställs inte andra krav än de som framgår av respektive kursplans mål och betygskriterier.

Av inskickade prov, uppgifter och laborationer som Skolinspektionen tagit del av och intervjuer med lärarna och elever framkommer inte någon information som indikerar att lärare ställer andra krav för betyg än de som framgår av kursplanernas mål och betygskriterier.

Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?

Skolinspektionen bedömer att vid betygssättningen i kemi A tillämpas inte kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna fullt ut. Vid betygssättningen i historia A och svenska B tillämpas kursplanernas betygskriterier för de olika betygsnivåerna.

I den del av kursplanen i kemi A som berör laborativ förmåga framgår att elever för de högre betygsnivåerna Väl godkänt (VG) och Mycket väl godkänt (MVG) ska medverka vid val av metod och utformning samt planera och genomföra. Som tidigare framgått, har inte eleverna getts möjlighet att visa prov på de kvaliteter i laborativ förmåga som framgår av dessa betygskriterier. Av inskickade prov och uppgifter i historia A och svenska B framgår att elever förväntas motsvara de kunskapskrav som framgår av betygskriterierna för de olika betygsnivåerna. Detta bekräftas såväl i intervju med lärarna som med eleverna.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt vid betygssättningen?

Läraren ska vid betygssättningen använda all tillgänglig information, göra en allsidig bedömning och beakta även sådana kunskaper som eleven tillägnat sig utanför undervisningen. För betyget G ska en elev ha kunskaper för samtliga betygskriterier för G, medan för betygen VG och MVG kan väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier. Betygssättningen ska vara likvärdig. Se vidare i bilagan. Under det här frågeområdet har granskats huruvida lärare vid betygssättningen sammanfattar och värderar olika underlag på ett likvärdigt sätt samt om detta görs i enlighet med föreskrifter om hur betygskriterierna ska tillämpas vid betygssättningen.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag på ett likvärdigt sätt vid betygssättningen?

Skolinspektionen bedömer att betyg i historia A, kemi A och svenska B sätts utifrån en likvärdig, allsidig och saklig värdering.

Den information som Skolinspektionen haft tillgång till indikerar inget annat än att lärare i historia A, kemi A och svenska B vid betygssättningen gör en allsidig och saklig och likvärdig sammanfattande värdering av den information om elevens kunskaper och förmågor som läraren haft tillgång till. Av dokument och intervjuer framgår att lärare i historia A, kemi A och svenska B har haft tillgång till information om elevernas kunskaper och förmågor, t ex resultat på prov, muntliga uppgifter och inlämningsuppgifter. Flera av lärarna har dessutom haft tillgång till kompletterande anteckningar om elevernas prestationer. I de fall där läraren uppfattar sammanvägningen som svår görs ofta en förnyad analys av elevens resultat i syfte att säkerställa att sammanvägningen blir allsidig, saklig och likvärdig.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan?

Skolinspektionen bedömer att betyg i historia A, kemi A och svenska B sätts enligt Skolverkets föreskrifter om tillämpning av betygskriterier i gymnasieskolan.

Av intervjuer med lärare i historia A, kemi A och svenska B framkommer inget annat än att lärarna sammanfattar och värderar elevernas kunskaper i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpning av betygskriterier i gymnasieskolan. När det gäller sammanvägningar för betyget Godkänt (G) har eleven uppfyllt kursplanens samtliga betygskriterier för G. Lärares beskrivningar av sammanvägningar till betyget VG och MVG överensstämmer också med Skolverkets föreskrifter att väl utvecklad förmåga avseende något eller några betygskriterier kan väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier.

Uppföljning

Friskolan Galären i Karlskrona AB ska senast den 6 juni 2011 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån myndighetens krav. Om åtgärder ännu inte vidtagits men planerats, ange tidplan för planerade åtgärder och ansvarig för genomförandet.

Redogörelsen skickas per post till Skolinspektionen i Lund, Gasverksgatan 1, 222 29 Lund. Ange Skolinspektionens diarienummer (dnr 40-2010:1148) vid kommunikation med myndigheten angående granskningen.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Nils Pihlsgård deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Elisabeth Porath Sjöo
Utredare/Föredragande

Bilaga

Författningsstöd och bedömningskriterier

Författningsstöd och bedömningskriterier

Skolinspektionens granskning av betygssättning i gymnasieskolan (II)

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag (SFS 1985:1100) ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

De bedömningspunkter som ingår i granskningen bedöms med utgångspunkt i följande:

Är uppgifter/aktiviteter³ som lärare använder i undervisningen och som ger underlag för bedömning av elevernas kunskaper relaterade till kursplanernas mål och betygskriterier?

- Ges eleverna möjlighet att visa upp de kunskaper och förmågor som framgår av kursplanens mål och betygskriterier?
- Ställs andra krav för betyg som inte framgår av kursplanens mål och betygskriterier?
- Överensstämmer de kunskapskrav som ställs för olika betyg med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna?

2 kap. 9 § förordningen (SFS 1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet anger att elever i fristående gymnasieskolor ska få betyg eller bevis över utbildningen enligt bestämmelserna i 7 kap. 1-13 §§ gymnasieförordningen (SFS 1992:394). I 7 kap. 4 § gymnasieförordningen står "Det skall finnas betygskriterier för alla kurser som får förekomma i gymnasieskolan /.../ Vid betygssättningen skall läraren använda dessa betygskriterier".

Enligt 9 kap. 8 § 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 ska en fristående skola lämna utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program. I 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (SKOLFS 1994:2), 2.5 Bedömning och betyg, står att betyg uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras som betygskriterier.

³ Med uppgifter/aktiviteter menas de moment som elever genomför för att visa sina kunskaper inom ramen för de kurser de läser. Det kan exempelvis vara prov, muntliga uppgifter, litteraturredovisningar eller egna arbeten som genomförs med mer eller mindre lärarhjälp enskilt eller i grupp.

Bedömningen i dessa avsnitt grundar sig på att de uppgifter/aktiviteter som elever förväntas genomföra och som ger underlag för bedömning och betygssättning relaterar till kursplanens mål och betygskriterier och inget därutöver. Bedömningen grundar sig också på om de kunskapskrav som ställs på enskilda elever överensstämmer med kursplanens betygskriterier för de olika betygsnivåerna. Det innebär att kunskapskraven för en viss betygsnivå inte påtagligt avviker från betygskriterierna för just den betygsnivån.

Sammanfattar och värderar lärare olika underlag och bedömningar systematiskt⁴ vid betygssättningen?

- Sammanfattar och värderar lärare olika underlag på ett likvärdigt sätt vid betygssättningen?
- Sammanfattar och värderar lärare olika underlag i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan?

Enligt 9 kap. 8 § 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 ska en fristående skola lämna utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program. 1 kap. 2 § första stycket i 1985 års skollag anger att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig. Enligt Lpf 94, 2.5, Bedömning och betyg, ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen, beakta även sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen samt göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen.

2 kap. 9 § förordning om fristående skolor och viss enskild verksamhet anger att elever i fristående gymnasieskolor ska få betyg eller bevis över utbildningen enligt bestämmelserna i 7 kap. 1-13 §§ gymnasieförordningen. I 7 kap. 4 § gymnasieförordningen står att Statens skolverk får meddela föreskrifter om betygskriterier för andra kurser än lokala kurser och för projektarbete. Enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:134) om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan ska en elev ha kunskaper för samtliga betygskriterier för Godkänt (G) för att få det betyget. För betygen Väl godkänt (VG) och Mycket väl godkänt (MVG) kan väl utvecklad förmåga avseende något eller några be-

⁴ Med systematiskt menas att sammanvägningen inte är slumpvis eller varierar mellan elever. Sammanvägningen görs likadant för alla elever, dvs. på ett likvärdigt sätt. Sammanvägningen överensstämmer dessutom med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan.

tygskriterier väga upp brister i ett eller ett par andra betygskriterier. För samtliga betygsnivåer gäller att läraren kan bortse från enstaka betygskriterier om särskilda skäl föreligger.

Bedömningen i dessa avsnitt grundar sig på om lärares sammanfattande värderingar är likvärdiga, att tillgänglig information utnyttjas och sammanvägningen till ett betyg är allsidig, saklig och personneutral. Det innebär att sammanvägningen inte är slumpvis och/eller varierar mellan elever på oklara grunder. Bedömningen avser också huruvida lärare sammanfattar och värderar olika underlag vid betygssättningen i enlighet med Skolverkets föreskrifter om tillämpningen av betygskriterier i gymnasieskolan. Det innebär att undantag endast görs vid enstaka fall och motiveras av särskilda skäl.